

Kulturminner i Rælingen

I Rælingen er det få dokumenterte fornminner. Forklaringen er lite utbyggingspress og dermed få pålagte arkeologiske undersøkelser. Det finnes imidlertid en rekke kulturminner, som har usikker alder og opprinnelse. Eksempler på slike er veifar, hauger og røyser. Av de usikre, eller sågar avkreftede gravhaugene, er Strømshaugen, Lundshaugen, Slossmyra, Smiehaugen, Fjerdingby nordre og Ballhaugen.

Få undersøkelser til tross, funn forteller at mennesker har vært tiltrukket av ravinlandskapet ved Øyeren fra steinalderen og frem til i dag (Kulturnett Akershus).

Blant de sikre fornminnene finnes gravminner på Fjerdingby og Hektnersletta. Og steinhytta på Tjuvstuåsen er bygget i og av en gammel gravrøys!

Fjerdingby

Petrinehøy

Det ligger et gravminne på Strømsborg, like bak Øvre Rælingen kapell/kirke, nær kommunegrensen til Skedsmo.

Dette er en langhaug, orientert nord-sør. Den er noe uklart markert, særlig i nord og øst. Haugen er bygget av jord og med enkelte middels store rundkamper oppe i dagen. Sterkt avflatet. Bevokst med gress og enkelte løvtrær. I østlige del av haugen ser man et jernrør, ca. 0,5 m dypt. Lengde 30 m, bredde 10 m. Mye jord er fylt på i sørenden av haugen mot parkeringsplassen.

<http://www.kulturminnesok.no/Lokaliteter/Akershus/Raelingen/Petrinehoev>

Tjernshaugen (aktuell for Fjerdingby, Kurland og Blystadlia)

På Fjerdingby, like ved kirken, på østbrinken av øst-vestgående, smal leirrygg, ligger en rundhaug, klart markert og godt synlig i terrenget. Bygget av jord med jevnt avrundet profil. Liten forsenkning vest for midten, likevel trolig urørt. Bevokst med fire store bjerketrær og gress. Haugen er noe lavere i vest. Dybde ca. 15 m, høyde ca. 1,75 m i øst. Olav Tveter, tidligere formann i Rælingen Historielag, opplyste i 1977 at haugen er blitt pyntet på med «fotgrøft» og noe jordfyll på toppen i hans tid. Han fortalte også at det før var en noe kraftigere forsenkning i midten. Haugen kan være noe usikker som fornminne. Kan være en naturlig forhøyning i enden av ryggen.

<http://www.kulturminnesok.no/Lokaliteter/Akershus/Raelingen/Tjernshaugen>

Hektnersletta

Ramstad

På Ramstad finnes en gravhaug datert til jernalder. Den er godt synlig over bakken.

<http://www.kulturminnesok.no/Lokaliteter/Akershus/Raelingen/Ramstad>

Tveiter nordre

Gravhauger fra jernalder, beliggende ved det bevarte veifaret av den gamle Kongeveien. Man ser den gå over jordet ned mot Ramstadbekken. Gravhaugene er ikke mulige å se i dag, men de var synlige ved registrering i 1977. Opplyst v/ Olav Tveter, tidligere formann i Rælingen Historielag.

Nordby: Tjuvstuåsen

Gravrøys datert til bronsealder/jernalder. Ligger på en ås nær Nordbysjøen og Fjellstad (Nordby skole), ute på sørøstre brinken, trolig åsens høyeste del. Røysa er nokså klart markert, bygget av middels bruddstein. Det antas at den opprinnelig var rund.

Dette er et spesielt kulturminne som har hatt flere ulike funksjoner opp gjennom tiden. Røysa er i nyere tid rasert og ombygget til en slags steinhytte. Hele røysas midtparti er ødelagt, og her er det oppført et tilnærmet kvadratisk rom i tørrmur. Arbeidet er pent og solid utført når man ser bort fra enkelte partier øverst i veggene som tydelig er lagt opp senere enn resten av hytta. «Gulvet» består av sandblandet jord og små bruddstein slik man vanligvis ser i bunnelaget på gravrøys.

I røysas sørvestre kant er en god del stein kastet utover. Likeens ligger en god del stein nedover den bratte skråningen i nordvest. Å gi en plausibel forklaring på selve «hytta» er vanskelig. Ifølge tradisjonen var dette et tilholdssted for tyver (tjuvstu=tyvstua), men dette er lite troverdig. En hytte på toppen av Tjuvstuåsen må ha vært omtrent det mest utsatte sted som var mulig å finne, idet røyk herfra ville sees over store deler av Rælingen.

Kanskje kan den ha tjent som vakthytte for vardevakt i forbindelse med svenskekrigene? Utsikten mot øst og sør er meget god.

<http://www.kulturminnesok.no/Lokaliteter/Akershus/Raelingen/Tjuvstuaasen>

